

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 268

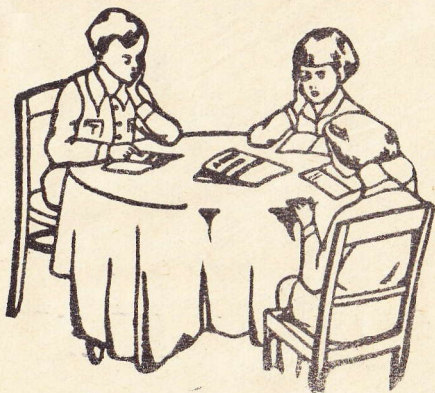
Tweede Druk

(Naar Louwerse's Vlissinger Michiel).

Michiel De Ruiter

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

A. HANS.

Nr. 268

(Derde Druk).

Michiel De Ruiter

Uitgave :

A. HANS VAN DER MEULEN
CONTICHT.

MICHEL DE RUITER

(Naar Louwerse's
Vlissinger Michiel).

I.

't Was in het jaar 1620. Kanonschoten rolden over de Schelde bij Vlissingen. En dadelijk liepen er menschen naar 't hoofd. Ze wisten, dat een schip van een verre reis terug keerde.

— 't Is de Lijnbaan, zei een matroos.

— Is het waarlijk de lijnbaan ? vroeg een man, die wat bleek was geworden.

— Zoo waar als twee maal twee vier is, Adriaan. O, 't is waar uw jongen is er aan boord, hé ?

— Ja, mijn Michiel...

— Nu, ik kan U verzekeren, dat het zijn schip is...

— Ik kan zoo ver niet meer zien...

— Mijn kluisgaten zijn nog goed, beweerde de matroos.

— Ja, ja, 't is de Lijnbaan ! klonk het.

't Schip was twee jaar weg geweest. En statig

voer het nu naar de reede, waar het ankerde. Dadelijk staken roeibooten van wal... Men wilde de familieleden en kennissen verwelkomen.

Adriaan had ook een plaatsje in zijn jol overd. Hij was brouwersknecht en had juist een boodschap gedaan, toen hij de schoten hoorde. De Lijnbaan werd verwacht. En Adriaan snelde naar 't hoofd. En 't was de Lijnbaan. De brouwer zou het Adriaan niet kwalijk nemen dat hij een uurtje vrij nam... Na twee jaar afwezigheid kwam zijn zoon terug... In al dien tijd was men zonder nieuws van hem geweest...

In groote spanning zat Adriaan nu in de roei-boot. Was zijn jongen nog wel aan boord? In twee jaar kan zooveel gebeuren... En 't gebeurde, dat schepelingen stierven in de warme landen... Maar neen... geen zwarte gedachten thans... Vader en moeder hadden elken dag voor hem gebeden en hem onder Gods hoede gesteld. En met vertrouwen wachtten ze zijn terugkomst af.

De «Lijnbaan» lag nu voor anker... En de schepelingen, allen Vlissingers, keken naar het naderende bootje. 't Werd een gewuif, dan een geroep.

Plots beefde Adriaan van vreugde.

— Vader, vader, hoorde hij.

En hij zag zijn zoon. Michiel lag over de ver-

schansing. Naast hem stond een negerknaap, Jan Kompagnie, die ook te Vlissingen had verbleven. En hij wuifde zoo levendig als waren die allen in de booten, zijn beste kennissen.

De valreep werd neergelaten en Adriaan klom naar boven. Michiel hielp hem binnen boord. Hoe innig drukten vader en zoon elkaar de hand.

— Hoe is het met moeder? vroeg Michiel dadelijk.

— Goed jongen... En broers en zusters ook gezond... Wat ziet ge er best uit... Gegroeid en dik geworden...

—Dag Adriaan, sprak een man, die nader trad.

Het was Lievensz, bijgenaamd de Barre Brúinvisch, bootsman op de Lijnbaan, en die tevens, als zeevader, over de jongste matroosjes was gesteld. Ook Michiel had onder zijn toezicht gestaan.

— Wel, Adriaan, sprak hij, ik wensch u geluk met uw zoon; hij is al een flink zeeman, hoor! Hij heeft van den eersten dag af goed zijn best gedaan. De kapitein en wij allen zijn zeer tevreden over hem.

Adriaans oogen straalden van blijdschap. O, dat was een heerlijke tijding. Michiel was de schrik van Vlissingen geweest. Uit drie scholen had men hem gejaagd. En vader zei toen dat hij opgroeide voor galg en roed. Vader had hem veel geslagen

en moeder dikwijls om hem geweend (1). Michiel vroeg toen altijd om naar zee te mogen gaan ; daar zou hij goed oppassen. En hij mocht naar zee en had woord gehouden. Vader hoorde dat nu van Lievensz, den bootzman.

En vriendelijk knikte Adriaan zijn zoon toe. Hij had het niet gemakkelijk met zijn gezin van elf kinderen, hij moest hard sjouwen, maar eensklaps werd zijn leven zonniger, door dit goed nieuws.

— Michiel, nu moet ik terug naar wal, zei hij. Ik zal even bij moeder aan loopen...

— Zoo gauw ik kan, kom ik vader. Ik heb nog 't een en ander te doen...

— Ja, ja, dat begrijp ik. Maar vanavond houden we feest. En Jan Kompagnie gij moet er ook bij zijn, hoor !

— O, ik blijf zijn, dat ik kom mag... Ik de vriend van Michiel ben ! verzekerde de negerknaap.

In blijde stemming voer Adriaan terug. En nu eerst naar huis, om zijn vrouw Alida Jans, te zeggen, dat Michiel gezond terug was en flink opgepast had.

**

In een kleine straat bij de have van Vlissingen woonde « oude Hein », die schoenen lapte, maar

(1) Zie Nr 267 : «Een straatjongen naar zee».

ook allerlei vrachtjes voor de menschen vervoerde.

En toen Michiel nog de stratenschrik was, had hij dikwijls ouden Hein geplaagd.

't Was wel twee jaar geleden, maar oude Hein keek toch plots kwaad, toen hij opgeklopt, de deur opende en Michiel daar zag staan.

— Wat, gij terug ! riep Hein uit. Hebben ze u waarlijk niet over boord geworpen om uw deugnietstreken ?

— Onkruid vergaat niet. Wat hebt ge me vroeger geplaagd.

— Die tijd is voorbij, Hein. Wilt ge mijn kist naar huis kruien voor een zilveren duit ?

— Ge zijt een heele mijnheer... Natuurlijk wil ik dat doen !

— Ik heb ze tot hier gesjouwd, maar ze is te zwaar tot huis toe.

Hein zette de kist op zijn kruiwagen en stapte met Michiel mee.

— Ge ziet er goed uit, zei hij. De kost is best aan boord zeker ?

— Ja, Hein... Zeg, ik ga vooruit, hoor !

En Michiel snelde heen. Hij zag moeder aan de deur staan.

— Dag, moeder ! Dag, lieve, beste, brave moeder ! riep Michiel en viel haar om den hals.

— Kind, wat zijt ge lang weg geweest, zei

vrouw Alida met tranen van blijdschap in de oogen.

Daar vielen Michiels oogen op moeders gelaat, armen en handen, hij schrok ervan zoo mager als ze was.

— Zijt ge ziek geweest moeder ? vroeg Michiel.

— Neen, jongen, gelukkig niet ! Waarom vraagt ge dat ?

— Wel, moeder, ik vind dat ge zoo afgefallen zijt.

— Ja, kind, dat zeggen alle menschen ! Ik denk dat het van verlangen komt !

Hein bracht de kist en juist kwam ook vader binnen. En broers en zusters stormden in huis.

— Michiel is terug. Dag Michiel ! klonk het.

Fier als een prins begon de jonge matroos uit te pakken. Voor vader was er een prachtig zakmes ; voor moeder en zusters had Michiel Indische kamersloefen mede gebracht. Verder kwamen er uit de kist nog allerlei vreemde dingen, zooals groote kinkhorens, die de kinderen al voor de ooren hielden om de zee erin te hooren ruïschen, — groote zeeschelpen, besneden doosjes van schildpad, kokosnoten, groote boombladeren eenige mooie vogelvederen, een paar chineesche scheepsbeschuiten waarvan ze allemaal proeven moesten, doch die ze geen van allen lekker vonden

daar ze zoo muf smaakten. Dan een paar uitgeblazen struisvogels-eieren, die hij aan Kaap de Goede Hoop van eenige wilden voor een knoop van zijn jas geruild had, toen ze water innamen, en eindelijk een kris, dat is een Javaansche dolk, die hij te Batavia gekocht had. Het beste evenwel kwam achteraan. Het was een lederen beursje met geld, zuiver overgespaard geld, dat hij zelf verdiend had. Hij gaf het moeder en zei :

— Hier moeder, om van avond eens spekpannekoeken te eten !

— Alles opmaken vanavond, jongen ?

— O, neen, moeder. Maar wat er overschiet is een appeltje voor den dorst.

Moeder nam het geld dankbaar aan en dien avond was er feest.

Vader Adriaan had al dien tijd dat Michiel weg was, iedere week een kleinigheid van zijn buitensjansje weggelegd, om, als Michiel thuis kwam op bier te trakteren. Michiel, van zijn kant, voor vader niet willende onderdoen, onthaalde op spekpannekoeken.

Het klein huiskamertje was propvol ; men zat tot op de ijzeren vuurplaat, ja, tot op de bedsteedsponde ; want daar waren er van vader Adriaans huisgezin dertien zoo klein en groot. Verder had men er den « Barren Bruinvisch », buren Geleyn Evertsen, een vriend en Jan Kompagnie. Het

spekpannekoekenmaal met bier smaakte heerlijk. En er was veel te vertellen !

Lievensz kon niet lezen of niet schrijven.

Dat wist Michiel en Michiel wist ook zeer goed dat hij denzelfden weg zou opgaan, als hij niet maakte, dat hij meer wist, dan wat hij op school geleerd had, voor men er hem weg joeg.

In zijn ledige oogenblikken, als zelfs Jan Kompagnie en Geleyn Evertsen, een vriend, die ook meevoer, met de matrozen grappen maakten, of met de dobbelsteen speelden, zat Michiel met een boek of een lei voor zich.

Hij had beneden een lessenaar gemaakt.

Het kostte hem wat moeite om de vermenigvuldiging en deeling met tiendeelige breuken, nog zoo heel lang niet geleden door Simon Stevin in gebruik gebracht, in het hoofd te krijgen. De stuurman, die hem leerde lezen en zijn sommen nazag, haalde dikwijls onder het lezen de schouders op en zei dan : « Domoor, dat staat er niet ! Ge vordert geen zier ! » Ofwel, gaf een streep door al de sommen, brommende : « Er deugt er niet één van. Allemaal fout ! »

En als Michiel dan die doorgestreepte sommen zag en hij dacht aan de moeite, die hij had gedaan om ze te maken, zie, dan smet hij lei, boek, pen en griffel wel eens kwaad weg en begon dan, met

de handen onder het hoofd, wanhopig te klagen.

Maar dan sprong hij dikwijls weer opeens op, nam lei, boek, pen en griffel weer in de hand en zei tot zichzelf.

— Michiel, Michiel, zoo komt ge er niet ! Denk er aan, wat ge op den avond vóór uw eerste reis tegen uw goede moeder, in het bijzijn van den « Barren Bruinvisch » en van buurman gezegd hebt.

En als Michiel zoo met zich zelve aan het redeneeren geweest was, dan ging hij aan het werken, aan het spelen, lezen en rekenen, dat hem het zweet met groote druppels van he gezicht vloeide.

Ja, hij had veel in te halen ! Maar hij ging vooruit en de stuurman was tevreden.

II.

Weer was het schip « De Lijnbaan » op zee. Men had te Bordeaux wijn geladen. Op eens zag men drie vaartuigen naderen.

— Spaansche zeeroovers ! riep de schipper. We kunnen ze niet ontzeilen. Dat wordt vechten ! Maakt alles klaar !

Ook Michiel, Jan Kompagnie en Geleyn Evertsen moest meehelpen.

Bom ! daar viel een schot van den vijand. De kogel vloog door het tuig van de « Lijnbaan » zonder veel te beschadigen.

— Ik ook vecht, riep Jan, de neger, en kwam met zulk een groot zinkroer op het dek, dat hij nauwelijks voort kon.

— Vuur, beval de schipper.

Het kanon ging af, en plof, daar lag onze Jan met zijn zinkroer op het dek. Het ging nu geweldig. Als de « Lijnbaan » het niet met drie aan den stok had gekregen, dan zou het nog de vraag geweest zijn of de Spanjaard victorie zou geroepen hebben.

Een Spaansch schip, was in ontredderde toestand terug geweken, doch nu naderden de twee anderen.

— Geraakt ! riep eensklaps de « Barre Bruinvisch », Michiels zeevader uit, en hoewel hij aanvankelijk staan bleef, zag men toch dat hij door een musketschot in de borst getroffen was.

Michiel en Jan schoten toe om hem te ondersteunen, daar hij reeds begon te vallen.

— Dat is een harde pil, die ze me daar te slikken hebben gegeven, jongens ! zei Lievensz, moeite doende om even een aardigheid met lachend gezicht te zeggen.

De knapen pakten hem voorzichtig op en droegen hem naar den grooten mast, waar ze hem met het hoofd op een rol kabeltouw nederlegden.

— Gaat uw plicht doen, jongens, en laat mij maar liggen ! Als ik sterven moet, kan ik dat wel

alleen doen ! sprak Lievensz kalm.

— Laat mij bij u blijven om u te helpen, als de roovers u kwaad willen doen, sprak Michiel.

Lievensz lachte verwonderlijk raar en zei :

— Mij kwaad doen, zegt ge ? Loop jongen aan den «Barren Bruinvisch» is er geen kwaad meer te doen ! Nog een paar hapjes, dan is zijn beschuit op, en gaat hij voor altijd naar de kooi. Maar zeg, luister eens !

Michiel boog zich over hem.

— Ge weet, dat ik nog een moeder en twee zusters te Westersouburg heb, nietwaar ? Als ge daar komt, zeg haar dan, dat ik haar goeden dag gezegd heb. En laat me nu alleen, ik wou nog wel even wat zeggen tegen den Grooten Baas.

— Tegen wien ? vroeg Michiel verwonderd.

— Stil, jongen, stil, ik bedoel den Lieven Heer ! Dag Michiel ! sprak Lievensz zacht.

Hij vouwde de handen, sloot de oogen en Michiel hoorde het begin van zijn gebed : « Onze Vader ! »

In dien tusschentijd hadden de Spanjaarden de « Lijnbaan » geënterd, en er was al heel wat vijandelijk volk op het dek. Jan Kompagnie had al een klap om de ooren gekregen, dat hij omver tuimelde, en juist toen Michiel zich met een eind hout wilde verweren, kreeg hij een lichte sabelhouw in den arm en werd gevangen genomen.

— Gij blijf af van Michiel, zei de neger, die ineens recht sprong.

Pats, daar kreeg hij er weer een, die raak was.

Jan trok een afschuwelijk leelijk gezicht, alsof hij beproeven wilde, den vijand hiermede op den loop te jagen. De bemanning van de « Lijnbaan » vocht zoo lang ze kon.

— Geeft u over ! riepen de roovers in het Spaansch.

— Neen, antwoordde de bemanning van de « Lijnbaan » in het Nederlandsch.

— En hier hebt ge mijn antwoord, riep de schipper, den kaperkapitein een slag met de volle hand in het aangezicht gevende, waarna hij onder het roepen van « Liever verdrinken, dan slaaf worden », over boord sprong. De stuurman volgde zijn voorbeeld.

Thans viel er aan verder verzet niet meer te denken. Het overschot der bemanning gaf zich over. De roovers hadden dus overwonnen en de « Lijnbaan » zou niet weer te Vlissingen aankomen. Maar ook de schipper en de stuurman, die Michiel geleerd had, zouden hun vaderstad niet meer weder zien. En zes man van de matrozen zouden thuis ook vergeefs gewacht worden !

Negen mannen waren in den ongelijken strijd gevallen. Michiel, Geleyn en Jan werden met de overige manschappen spoedig aan boord van een

der roofschepen gebracht en in een klein hok gestopt, aan den voorkant van het schip. Een raampje gaf hun licht, en door de barsten, die groot genoeg waren, ontvingen ze wat versehe lucht.

Tegen den avond bracht men hun droog brood en water. Ze hoorden de deur stevig dichtgrendelen.

— Hier, wij leelijk zit ! bromde Jan en deed een hap in het harde brood.

Michiel stond voor het raampje.

— Zeg, Michiel, ge moet daar niet zoo voor dat ruitje staan, anders stikken wij beiden hier nog, zei Geleyn, de derde.

— Ik neem de maat, sprak Michiel.

— Wat ? Maat nemen ? Waarvan dan toch ?

— Van mezelf en van dat raampje !

— Hi-hi, lachte Jan. Ik liever eet, ik honger heb !

— Ben ik niet de dikste van de drie, vroeg Michiel.

— Dat zal wel waar zijn, antwoordde Geleyn, die mager was. Waarom vraagt ge dat ?

— Zoo maar ! Gij kunt zwemmen Geleyn ! En gij, Jan ?

— Ikke, ja ikke zwemmen kan ! Ikke doe niet graag. De water hier koud en nat is ! antwoordde de neger.

— Eerst zal ik een stukje eten ! zei Michiel.

Hij nam Jan, die aan een ander stuk brood begonnen was, brood af en werkte het, na het in 't water geweekt te hebben, naar binnen. Zoodra hem dat gelukt was, zei hij :

— Als 't donker is, zullen we ontluchten.

— Dat goed is ! sprak Jan. Ik hier beu ben, al lang !

— Ontluchten ? vroeg Geleyn. Hoe wilt ge dat aanleggen ?

— Door dat raamtje heen ! Met me een beetje te wringen kan ik er door. Gij en Jan dus zeker !

Ziet ge dat touw daar telkens tegen het raampje slaan ?

— Jawel, dat heeft me al lang verveeld !

— Mij niet ! Het moet ons redden. Eerst breken we dat ruitje er uit ! Dan klim ik door het gat, grijp het touw en laat me in het water zakken ! Hoort ge daar niet telkens aan bakboord wat kloppen ? Dat is een bootje... het schokt tegen het schip. We varen er mee weg.

— Ik klaar ben, zei Jan, en spoelde de laatste bete broods door. Nu ik ontlucht.

— Houd uw mond, Jan ! Praat niet zoo hard ! Als er een is, die per ongeluk ons verstaat, dan mislukt het heele plan. We kruipen dus de een na den ander door dat raamtje, laten ons aan dat touw in het water zakken en zwemmen naar dat bootje, zijn wij er alle drie in, dan snijden wij het

touw los waarmee het vast ligt, duwen voorzichtig het bootje langs den boeg naar stuurboordzijde, en laten ons dan met de eb in zee drijven !

— En als we in den Oceaan terecht komen, begrijpt ge toch, dat we met dat bootje verdrinken moeten ! Eéne stortzee en we zijn er geweest, zei Geleyn.

— Een schopje tegen onze voeten en we hangen door een strop te kijken ! sprak Michiel. Blijven we hier, dan worden we morgen of overmorgen eenvoudig aan de ra opgehangen of ze verkoopen ons als slaaf.

— Laat ons dan nu maar beginnen, zei Geleyn.

— Ja, ik stuk slaan zal ! riep Jan, trok zijn schoen uit en wilde met de hak, het glas breken.

— Zijt ge krankzinnig, Jan ? riep Michiel op halffluiden toon. Gij zoudt het heele plan doen mislukken. Ga maar weg, dat zal ik wel doen. Maar luistert, Geleyn en Jan ! Wij moeten onze schoenen en bovenkleeren uitdoen en in een pakje binden. Als ik er door ben, laat ge de drie pakjes maar zakken, dan zal ik ze in den boot brengen.

Inmiddels was het geheel donker geworden ; ze konden nauwelijks het raamtje meer zien. Michiel begon nu heel voorzichtig met den baard van den sleutel van zijne matrozenkist, het glas bij kleine stukjes af te breken, en na hiermede een

groot kwartier bezig geweest te zijn, was hij klaar.

— En nu weg, zei hij.

Hij wipte zich wat op en, daar ging hij al verder en verder, tot hij met de beenen door de vensteropening was.

Hij hing buiten het schip aan het touw en zei fluisterend door het gat.

— De pakjes !

Geleyn stak ze door het gat en Michiel, die gezorgd had, dat er stevige knopen op gelegd waren, pakte de punten van die knopen in den mond en liet zich zakken.

Nu volgde Jan het voorbeeld van Michiel en was ook weldra buiten het schip. En dan Geleyn.

Nu ging Michiels mes door het touw. Het bootje was vrij. Met de handen duwden ze het om het schip heen en nauwelijks waren ze bij de boeg of de eb gaf er eensklaps zulk een vaart aan, dat Michiel over boord zou geslagen zijn, als Geleyn hem niet gauw gegrepen had.

In minder dan vijf minuten was er niets meer van den wal te zien. Ze waren gered ! Maar, waar zouden ze te land komen ?

Natuurlijk grepen ze, zoodra ze dat gerust konden doen, de riemen en roeiden met de eb mee.

Eerst toen de dag begon aan te breken, waren zij meer gerust ! Ze waren in volle zee. Waar nu

heen ? Michiel keek naar de opkomende zon en zei :

— Als we nu maar in die richting roeien, krijgen we de Fransche kust !

Hongerig, dorstig, koud en moede, als ze waren, ging het roeien van Jan en Michiel — Geleyn zat aan het roer — niet heel vlug.

— Wij komen er vandaag nog niet ! zei Geleyn met een zucht.

— Jawel, riep Michiel. Ik voel dat de vloed op komt zetten. Die zal ons helpen. En de wind ook. Hij is pal zuidwest.

Zoo ging het wel twee uren voort. De man aan het roer werd telkens afgewisseld. Nu zat Michiel er aan, en dat mocht ook wel, want hij had drie uur aan een stuk stevig doorgetrokken.

— Land ! riep hij eensklaps. Ik zie land !

— Daar bakkers wonen ! Ik brood koop ! riep Jan. Ik honger, veel honger heb !

— Eerst maar geld hebben, merkte Michiel aan. Ik heb niemendal.

— Ik heb nog een zilveren duit, zei Geleyn. Het is niet veel, maar toch altijd wat !

Ze kwamen in een modderige haven aan, waar een man stond te visschen.

— La Rochelle là ! (daar) vroeg Michiel zijn beste Fransch uitpakkende.

— La Rochelle ? Vroeg de man, en antwoordde : Non ! (neen). Arcochon, mes enfants !

Onderwijl ze moeite deden, op een geschikt punt te landen, vroeg hun de Fransman aan den oever wat. Geen der drie jongens verstond hem en Michiel antwoordde op een goed geluk :

— Nous sommes de Flushing !

Hij smees zoo wat Engelsch en Fransch door elkander, doch gij begrijpt, dat hij wilde zeggen: « Wij zijn van Vlissingen »

De visscher wist misschien evenveel van de bergen op de maan, als van Vlissingen, en dacht, dat ze van hun schip gekomen waren om een en ander te Arcochon te koopen.

— Voulez-vous acheter notre... notre... boot ? (Wilt gij onze boot koopen ?) vroeg Michiel. Ik wil zeggen : bateau... achter bateau ?

Dat verstond de visscher wel, en begrijpende, dat zij hem toch niet zouden verstaan, haalde hij vijf kleine zilveren geldstukjes uit den zak en liet die Michiel zien.

— Beter wat dan niemendal ! dacht Michiel en zei : Oui, pour le bateau ! Geluk er mee... salut.

De jongens kochten nu brood.

— Paris ? vroeg Michiel.

Ze wilden naar Parijs.

Het was me het tochtje wel ! Nu eens kwamen ze aan breede rivieren en dan aan bergen, die ze niet wisten over te komen en dan maar omliepen. Bedelend van huis tot huis, op het laatst zonder

schoenen aan de voeten, en ieder met een vijgenmat op het hoofd, ging het al maar verder. Nu eens sliepen ze in een schuur, dan in een hoop hooi op het veld.

— Paris ? vroegen ze maar.

— Voilà, zei men, en wees dan de richting aan waarin het lag.

Na zoo bijna drie maanden lang gezworven te hebben, kwamen ze eindelijk op een dorpje waar ze weer van huis tot huis brood en wat drinken bedelden. Op het einde van het dorpje, stond de kerk, en daarbij lag de pastorie. De pastoor stond in zijn tuin. Michiel riep :

— Monsieur, bon monsieur ! (Goede mijnheer).

Ze troffen het bijzonder. Die pastoor was een vriendelijk man. Hij knikte vriendelijk.

— Kom hier, Jan ! riep Michiel. Geef me uw handen ! Ik zal dien goeden pastoor probeeren aan te toonen, hoe we door de roovers gevangen genomen zijn, en hoe we in een rooibootje zijn ontsnapt. Michiel bond met een doek Jans handen vast.

— Monsieur, zei hij op Jan wijzende, Hollandais ! Moi Hollandais et Geleyn aussi Hollandais !

De geestelijke lachte. Toen nam Michiel den doornstok die hij onderweg mee genomen had en begon te doen alsof hij sloeg.

— Spanjaard, monsieur, un pirate ! (Een roover), sprak Michiel weer, en tegelijkertijd hem de wonde in den arm aanwijzende, die nog niet geheel genezen was.

Toen wees Michiel op Jan, op Geleyn en op zichzelf en hield de handen, alsof ze geboeid waren, en Geleyn, die zeer goed begreep, wat Michiel bedoelde, hield de handen ook zoo.

— Prisonniers, monsieur, prisonniers, Jan Geleyn et moi ! (Gevangen, mijnheer, gevangen, Jan Geleyn en ik) sprak Michiel.

— Doet nu net alsof ge de boeien verbreekt, gaat dan dadelijk achter me zitten en doet alsof ge roeit, zei Michiel.

Ze gingen achter elkander op den grond zitten en begonnen met hun doornstokken in het zand te roeien.

— Libre ! vrij bateau ! riep Michiel.

Intusschen waren er meer menschen bij hen gekomen, en lachten zoo luid ze konden om de grappen der drie bedelknapen, die nog maar altijd roeiden.

— Libre ! vrij ! Zoo on est Arcochon ! riep Michiel.

Thans was het den pastoor duidelijk wat er met de drie knapen gebeurd was. Hij nam Jans vijgenmat van het hoofd, wierp er een stuk zilvergeld in en nadat hij aan de omstanders verteld had

wat er met die drie knapen gebeurd was, ging hij met de vijgenmat rond en ieder volgde het voorbeeld van den goeden geestelijken en wierp er in, wat hij missen kon.

Stom van verbazing zag Michiel dat een oogenblik aan, doch eindelijk zijn gevoel niet meer meester, sprong hij op, omvatte de handen van den braven geestelijke en stamelde, terwijl hem de tranen uit de oogen stroomden :

— God loone 't u...

De pastoor zorgde, dat de jongens, na een stevig maal met een voerman konden meerijden naar Parijs. Hier logeerden ze in een herberg van een achterbuurt.

— We kunnen met wat we nu hebben schoenen en wat betere kleederen koopen, sprak Michiel, en legde het geld in een doek geknoopt onder zijn matras.

Geleyn en Jan vonden dat goed en sliepen wel-dra in.

Maar een kerel die daar in hun buurt lag, een echt gemeene Parijsche bedelaar, had gezien en ook gehoord wat Michiel daar onder zijn matras stopte, en toen de heele bende sliep — ze lagen misschien wel met hun twintigen in die zaal — sloop hij naar Michiels matras en stal het geld.

Met welk een vroolijk gevoel werden de jongens den volgenden morgen wakker. Ze hadden

lang geslapen. Er was niemand van de logeergasten meer te zien.

— Kom Jan en Geleyn, ons nu gauw aangekleed en gewasschen, en dan om kleeeren.

Ze hadden onder het wasschen veel pret en waren eindelijk klaar.

— En nu nog het beste van alles, riep Michiel, de matras oplichtende, maar op eenmaal viel hij er languit op neer en schreeuwde : Ons geld is gestolen ! Ons geld is weg.

Nu had Jan Kompagnie een groot gebrek en dat was, als hij erg bedroefd was, te gaan lachen.

Michiel en Geleyn dachten daaraan niet, en toen Jan zoo lachte, riepen ze beiden te gelijk :

— Leelijke sausneger, is ons dat laten verschrikken ! Komaan, geef op den doek met het geld.

Maar toen kwam het uit, dat Jan niet lachte van pret maar van schrik en verdriet.

— Ikke, niet heb ! Ikke niet heb ! Gij voelt maar overal in den zak. Wee, wee, die geld weg, heelemaal weg ! Ikke gestolen niet heb !

Eindelijk kwam op het rumoer de slaapstêhouder toeschieten, doch daar hij geen woord van hen verstond en het slaapgeld al betaald was, zoo joeg hij ze alle drie de deur uit.

Bedelend kwamen de jongens aan de Vlaamsche grenzen en konden ze zich doen verstaan.

De menschen betoonden hier en daar hun medelijden, en zoo kwamen eindelijk onze drie zwervelingen, na een tocht van bijna vijf maaden te Breskens aan, waar ze zich bij gelegenheid door een garnalenvisscher, die Michiel kende, lieten overzetten.

Om hun familie niet te veel te laten schrikken gingen ze eerst naar den heer Lampsens, den eigenaar van het schip.

Deze jongens waren voorloopig de eenigen, die van de « Lijnbaan » te Vlissingen kwamen, en de heer Lampsens zag verwonderd op, dat er toch nog drie waren, die konden vertellen hoe ellendig het met hun schip en met al de opvarenden afge-loopen was.

Maar het gerucht van de terugkomst van drie jongens liep spoedig door heel de stad en bereikte ook het huisje van bierdrager Adriaan.

Moeder Alida zat met een opengeslagen bijbel voor zich aan tafel, toen Alida binnenstormde en uitriep.

— Moeder ! onze Michiel is terug !

Och, och, wat zag Moeder er uit, zoo mager. Wat kon men zien dat ze veel moest geleden hebben !

— Kind, riep ze, terwijl ze zich aan de tafel vasthield om niet achterover te vallen, kind, kind, het kan niet waar zijn !

— Maar moeder, het is toch stellig waar !

Wacht, daar komt Dirk aangelopen !

— Moeder, moeder, Michiel is terug ! riep Dirk, toen hij nog niet eens in huis was.

— Dan toch waar, dan toch waar ? O, mijn God, hoe zal ik U danken, dat ik mijn jongen nog zal kunnen zien, eer ik sterf, stamelde moeder Alida.

Daar kwam de heer Lampsens aan. Hij wilde moeder Alida voorbereiden op het heuglijk bericht, doch zoodra ze hem zag, riep ze :

— Sinjeur, is het waar, dat mijn jongen thuis is ?

— Ja, goede ziel, Michiel is thuis ! Ik zal hem roepen ; hij staat...

— Moedertje, lief moedertje, goed moedertje ! schreeuwde Michiel, en vloog door de geopende deur zijn arme moeder om den hals.

Hij zag niet dat ze zoo bleek en zoo mager was. Hij zag alleen, die groote, blauwe oogen ! Hij voelde alleen die hartelijke omhelzing en die brandende kussen, en geene andere woorden had hij dan : « goed, lief, best moedertje ! »

Er was vreugde ook bij vader.

En toch keerde Michiel naar zee terug.

Vier dagen later was hij aan boord van de «Vlissingen». Hij ging naar de Oost-Indiën, en liet daar zijn vriend Jan Kompagnie, die op een ander schip overging.

Zijn reis was nu zeer voorspoedig. Anderhalf jaar later kwam hij als stuurman terug.

Michiel vond Vlissingen niet veranderd, niets ! Maar vrouw Alida's stoel stond ledig.

De tering had moeder weggerukt.

En 's avonds vond men op een der graven, buiten de kerk, een jonkman geknield, bitter schreiende en fluisterende : « Wel te rusten, lieve moeder ! Wel te rusten ! »

III.

Michiel Adriaanz De Ruiter — want zoo was de volle naam van onze vriend — maakte het goed op zee. Hij werd kapitein. Hij was behendig en ook slim.

Eens, toen hij van Ierland kwam, zag hij een Duinkerker zeeroover naderen.

— Schipper, zei de stuurman, dat is als ik het wel heb, om ons te doen. Wat zal er van onze kostelijke lading boter worden ?

De Ruiter bedacht zich een oogenblik en zei :

— Ik weet wat jongen ! We zullen het heele dek met oude boter besmeren ! Als die lui dan bij ons aan boord springen, dan moeten ze vallen, en kunnen wij hun op ons gemak een tikje geven om hen welkom te heeten.

Dat werd gedaan, en niet alleen het dek, maar

de verschansing en het want, alles werd met boter besmeerd.

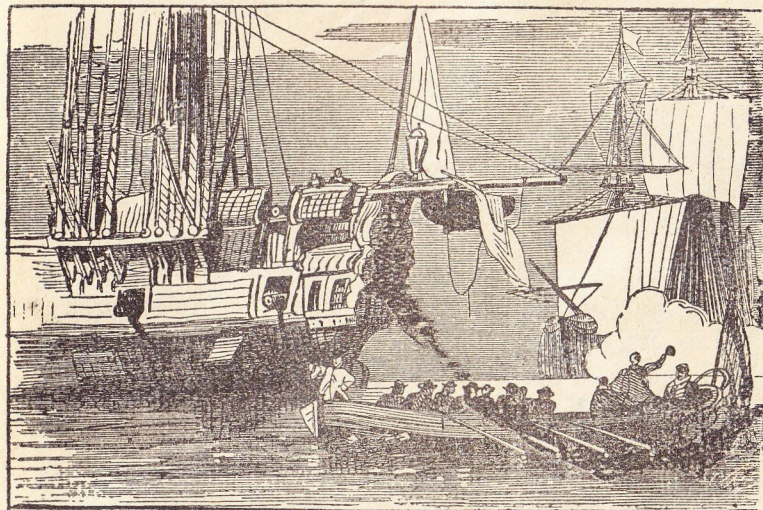
Het was zoo glad op het dek, dat de matrozen op hun kousen moesten loopen. Ze wapenden zich. De Duinkerker draaide bij en de roovers sprongen met hun sabel over, om de Vlissinger neer te vellen. Maar, o, wee, allen gleden over de boter uit en kregen toen zulke klappen, dat ze om genade smeekten.

Toen de kapitein van het kaperschip zoo zijn matrozen zag verdwijnen en niet meer voor den dag komen, dacht hij zeker, dat Michiels schip betooverd was en ging aan den haal zoo hard hij kon.

Gij kunt begrijpen hoe ze te Vlissingen stonden te kijken, toen de Ruiter daar met zijn beboterd schip aankwam, maar toen de menschen alles hoorden lachten ze vroolijk.

Van storm, onweder orkanen en tempeesten wist Michiel veel mee te praten ; want het is gebeurd dat hij eens van de acht en twintig en nog eens van de zeventien schepen waarmede men uitgezeild was, moederziel alleen in het vaderland aankwam, en zijn broer heeft hij in een storm vóór zijn oogen zien verdrinken !

De regeering vroeg De Ruiter in dienst op de oorlogsvloot, want het land en de overzeesche bezittingen moesten gedurig verdedigd worden. En toen werd de oude droom vervuld. De vroege-

re Vlissinger straatjongen werd admiraal. Hij was bekwaam en knap, en voor zijn volk zoo goed dat dit hem « bestevaar » noemde.

Eens kwam de vloot voor de Afrikaansche kust. Een officier ging met mannen aan land, om water te halen. Een neger, met een aanzienlijk gevolg, naderde onze matrozen en vroeg den officier :

— Dat is een Hollandsche vloot, ja ?

De officier verrast een neger op deze kust Hollandsch te hooren spreken, zei :

— Ja, wel, het is een Hollandsche vloot !

— Ik gevaren in Holland. Ik in Vlissingen geweest ben. Ik daar gedoopt ben !

— Onze admiraal is ook een Vlissinger ! zei de officier. Michiel De Ruiter.

— Wat, isse Michiel daar... ikke moet hem zien... ikke Jan Kompagnie ben.

Eenige matrozen kenden hem, en ze brachten hem in een boot naar het admiraalschip.

Nauwelijks was de neger op het dek of hij riep De Ruiter :

— Michiel, hier is uw zeebroeder, Michiel jongen, jongen, gij daar ? Ik blij ben.

Hij liep met geopende armen op zijn ouden kameraad.

— Wat, Jan, Jan Kompagnie, zijt gij dat ? vroeg De Ruiter.

— Ja, ik Jan Kompagnie ! Ik onderkoning van mijn land, gij admiraal, gij wonderkind, ik wonderkind, o, ik zoo blij ben, zoo blij ben !

Jan en De Ruiter omhelsden elkander van vreugde, en de nieuwe luchtsprongen, die Jan maakte en de vervaarlijke leelijke gezichten, die hij trok, lieten geen den minsten twijfel over of die neger was Jan Kompagnie.

Beide vrienden gingen zoo bij elkander zitten vertelden zoo een en ander uit hun leven, en Jan eindigde dien dag met eens heerlijk te smullen van een echten scheepspot.

Den volgenden dag bracht Michiel onzen Jan een bezoek.

Michiel De Ruiter werd een der beroemdste

zeehelden van zijn tijd. Hij had een gelukkig gezin van vier kinderen. Hij woonde later te Amsterdam.

Op 22 April 1736 was hij in een gevecht met de Franschen bij Sicilië.

Een kogel verbrijzelde zijn beenen.

— Door strijden zei de admiraal.

Hij werd verbonden en de dokters verklaarden, dat er nog herstel mogelijk was. Te midden van de hevigste smarten, zei Michiel telkens als zijn geschut losbrandde :

— Houdt moed, mijn kinderen, houdt moed ! Zóó moet men doen om den zegen te bevechten !

— Bestevaar is gewond kerels, brandt er op los riepen de kapiteins hun volk toe.

Na het gevecht voer de vloot naar Syracuse.

Op 29 dagen dus stierf Michiel. Het lijk werd gebalsemd en naar het vaderland gebracht.

O, dat hij het nog eens zien kon ! Geen Fransche haven zeilt men voorbij of de Fransche vlag wordt halfstok geheschen en met eereschoten wordt het lijk begroet. Dit had Lodewijk XIV gelast, die tot een zijner vrienden, die hem zijn droefheid over De Ruiters dood verweet, gezegd heeft :

— Al juich ik bij de tijding van zulk een vijand ontslagen te zijn, dit belet mij niet gevoelig te zijn over den dood van een groot man !

Eindelijk kwam de treurige stoet in het vaderland.

Den achttienden Maart 1677 werd hij met vorstelijke plechtigheid in de nieuwe kerk begraven en op zijn grafkelder werd op kosten van den Staat, weldra een prachtig gedenkteeken opgericht

Te Vlissingen staat een standbeeld voor Michiel De Ruiter,